

Közlekedéstudományi Intézet Nonprofit Kft. Vasúti Vizsgaközpont

Helyi, városi pályahálózaton személyszállítás, (F.1. és F.2. sz. Jelzési és Forgalmi utasítás Fogaskerekű Vasutak számára) infrastruktúra és villamos meghajtású fogaskerekű vasúti jármű kategória

Vezetési gyakorlat

Alapképzési program

Jóváhagyási szám: KTI/VVK-9-1/2019

Jóváhagyás dátuma: 2019.02.05

Program megnevezése	Helyi, városi pályahálózaton személyszállítás (F.1. és F.2. sz. Jelzési és Forgalmi utasítás Fogaskerekű Vasutak számára infrastruktúra és villamos meghajtású fogaskerekű vasúti jármű kategória) Vezetési gyakorlat modul
----------------------------	--

1. A program besorolása

	Hatósági vizsgával záruló alapképzés	X
--	---	----------

2. A program célja

A program modul oktatásának célja:

- Ismertesse meg a résztvevőket a szerelvény üzembe- és üzemen kívül helyezésével, kezelésével, továbbá a hibaelhárítással kapcsolatos teendőkkel.
- Mutassa be telephely technológiai rendje szerinti üzemi tevékenységek elvégzésének módját, és a forgalmi viszonyok közötti munkavégzést.
- Mutassa be és készítse fel a résztvevőket a rendkívüli helyzetekben követendő eljárásokra, a járműre járás szabályaira, a különböző forgalmi helyzetekben alkalmazható vezetéstechnikákra.
- Készítsen fel a vasúti jármű vezetéséhez szükséges gyakorlati ismeretekből.
- Alapozza meg az önálló járművezetői szolgálat ellátásához szükséges kompetenciák és gyakorlati jártasság megszerzését, és a hatósági vizsga sikerességét.

3. A program célcsoportja

A 19/2011. (V. 10.) NFM rendelet szerinti helyi, városi pályahálózaton személyszállítás (a helyi- városi fogaskerekű pályahálózaton), személyszállítás céljából vonatokat közlekedtető és tolatást önállóan végző fogaskerekű járművezető jelöltek.

4. A program során megszerezhető kompetenciák

A modul során elsajátított ismeret, kialakított készség, képesség, kompetencia

A képzésben résztvevő a modul befejeztével:

- képes felismerni a pályamenti berendezéseket, ismeri azok főbb jellemzőit,
- tévesztés nélkül felismeri a jelzéseket és képes a kapott jelzési parancs szakszerű, biztonságos végrehajtására,
- ismeri a vasúti pálya üzemeltetése, fenntartása során a forgalom lebonyolításával kapcsolatos szabályokat, munkájára vonatkozó előírásokat és képes azokat munkája során alkalmazni,

- felismeri a vasútüzemben előforduló veszélyforrásokat és alkalmazni tudja a balesetek megelőzéséhez szükséges biztonsági előírásokat,
- ismeri a munkavégzését szabályozó jogszabályok, Utasítások rendszerét,
- ismeri a fogaskerekű vasút üzemében alkalmazott szakkifejezések jelentését, azokat képes helyesen alkalmazni,
- képes felismerni a jármű műszaki hibáját, elvégezni a hiba elhárításához vagy a jármű biztonságos továbbításához szükséges feladatokat,
- képes felismerni az infrastruktúra műszaki hibáját és alkalmazni az oda vonatkozó szabályokat, továbbá elvégezni a szükséges feladatokat
- képes felismerni a rendkívüli helyzeteket és a gyakorlatban alkalmazni az oda vonatkozó előírásokat.

5. Betölthető munkakör, feladatkör

Munkakör, feladatkör megnevezése	A modul járművezetői munkakör betöltésére nem jogosít.
---	--

6. A programba való bekapcsolódás feltételei

Egészségügyi alkalmasság	A 203/2009. (IX.18.) Korm. rendelet szerint.
Egyéb feltételek	Fogaskerekű vasúti jármű kategória vizsga A vezetési gyakorlathoz: a vezetési gyakorlathoz használt infrastruktúrára vonatkozó vizsga.

7. A programban való részvétel feltételei

Részvétel követésének módja	Az elméleti órákon képzési napló, a gyakorlatokon (felügyelet alatti munkavégzés) a gyakorlati képzés személyi naplója.
Megengedett hiányzás	19/2011. (V.10.) NFM rendelet előírása szerint.
Mulasztások pótlása	Az elméleti órák konzultációval, a gyakorlati órák az előírt gyakorlat elvégzésével.
Egyéb feltétel(ek)	A képzésben résztvevő nem áll jogerős bírósági ítélettel kiszabott szabadságvesztés, illetve foglalkozástól való eltiltás hatálya alatt.

8. Tervezett képzési idő, intenzitás

Összes óraszám:	50+ 5	óra		
Ebből:				
Elmélet:	0	óra		
Gyakorlat:	50 + 5	óra		
Intenzitás: 8 óra/nap,	Időtartam			
A haladási ütemterv szerint	50	óra	6,25	nap

sor- szám	Témakörök	Óraszám			
		Elméleti képzés		Vezetési gyakorlat	Összesen
		Tantermi	Gyakorlati		
1.	Elindulás, megállás, gyorsítás, lassítás, sebességtartás	0	0	20	20
2.	Jelzések figyelése, végrehajtása, szabályok alkalmazása	0	0	10	10
3.	Utastéri ajtók működtetése	0	0	5	5
4.	Rendkívüli helyzetekben követendő eljárások	0	0	15	15
5.	Járműre járás, közlekedés aknás vágányon, segélyvonati közlekedés	0	0	5*	5*
	Összes óraszám:	0	0	50	50

* Csak műszaki dolgozók részére!

RÉSZLETES TANANYAG TERV TÉMAKÖRÖNKÉNT

1. ELINDULÁS, MEGÁLLÁS, GYORSÍTÁS, LASSÍTÁS, SEBESSÉGTARTÁS (0/0/20)

- Szerelvény átvétele, forgalomba állás
- Forgalomba állás járműtelepről fogasléccel ellátott pályáról
- Forgalomba állás járműtelepről fogasléccel el nem látott pályáról (csak műszaki dolgozók részére!)
- Indítás sík pályán, indítás emelkedőn, lejtőn
- Gyorsítás, lassítás,
- Sebességtartás
- Célmegállás légfékkel

- Vészmegállás (vészfékezés)
- Szerelvényfordítás (visszafogás) vezetőállás cserével)

2. JELZÉSEK FIGYELÉSE, VÉGREHAJTÁSA, SZABÁLYOK ALKALMAZÁSA (0/0/10)

- F.1. Jelzési Utasítás
- F.2. Forgalmi Utasítás
- Érvényben lévő Végrehajtási Utasítások
- Parancskönyvi rendelkezések
- Írásbeli rendelkezések végrehajtása

3. UTASTÉRI AJTÓK MŰKÖDTETÉSE (0/0/5)

- Utastéri ajtók központi működtetése
- Utastéri ajtók egyedi működtetése
- Ajtó nyitása külső nyomógomb segítségével

4. JÁRMŰRE JÁRÁS (0/0/5)

- Csatlós végrehajtása (*csak műszaki dolgozók részére!*)
- Hibás szerelvény hegyről való leengedése (*csak műszaki dolgozók részére!*)
- Rugós terelőn való közlekedés

5. RENDKÍVÜLI HELYZETEKBE KÖVETENDŐ ELJÁRÁSOK (0/0/15)

- Eljárás vonat meghibásodása esetén
- Foglalt vágányra járás
- Közlekedés kapcsolómű elakadása (meneten, féken) esetén
- Közlekedés fékberendezések hibái esetén
- Vezetés hátrafelé
- Pálya meghibásodás esetén
- Felsővezeték meghibásodás esetén

9. Csoportlétszám

vezetési gyakorlaton

1 fő/oktató

10. A képzés módszerei és formája

A gyakorlati foglalkozások formája egyéni munka.

A képzés módszerei:

- oktatói magyarázattal egybekötött bemutatás;
- a végrehajtandó feladat gyakorló általi próbája, amit az oktató szükség esetén szóbeli irányítással segít, vagy beavatkozással korrigál;
- a helyesen végrehajtott feladat gyakorlása;
- a begyakorolt feladat egyre precízebb, önálló végrehajtása;
- ha szükséges az önállóan végrehajtott feladat maximális begyakorlása idő és/vagy teljesítmény kényszer mellett (pl. vészfékezés);
- a végrehajtott feladat értékelése, a tapasztalatok megbeszélése.

11. A képzés személyi és tárgyi feltételei

11.1. A képzés személyi feltételei

A gyakorlati órákon oktató vasútszakmai oktatókkal kapcsolatos követelményeket a 19/2011. (V.10.) NFM rendelet határozza meg, melyek az alábbiak:

- A vasúti közlekedés biztonságával összefüggő témakörök vonatkozásában az gyakorlati órák tárgyainak oktatóival szembeni követelmények:
 - vasútszakmai oktatói képesítés
 - szerepel az NKH vasútszakmai oktatói névjegyzékében
 - a vezetési gyakorlat során a használt járműre és infrastruktúrára is érvényes vasúti járművezetői engedéllyel és kiegészítő tanúsítvánnyal rendelkezik.

11.2. A képzés tárgyi feltételei

A vezetési gyakorlat teljesítése az oktató vonatként kijelölt fogaskerekű vasúti járművön utasok szállítása nélkül történik. (A vezetési gyakorlat óraszámára résztvevőnként értendő.) A jármű vezetéséhez és az üzemközben előforduló hibák felismeréséhez, elhárításához szükséges teendőket bizonyos esetekben (pl. külső szemrevételezés, szerelvények csatolása) a járművön kívül végzik. (A vezetési gyakorlat óraszámait résztvevőnként értendők.) A járművet és pályahasználatot a képző szerv biztosítja.

12. A program folyamata

- A program egy tanulmányi egységet képez.
- A vezetési gyakorlat tananyag tervét tartalmazó táblázatban foglalt témakörök és a felsorolt témák sorrendisége nem jelenti azok oktatásának sorrendiségét.
- A foglalkozás megkezdése előtt ismertetni kell a résztvevőkkel a foglalkozás célját, a betartandó magatartási szabályokat, a balesetveszély lehetőségeit, a megfigyelésre, bemutatásra kerülő berendezések, eszközök rendeltetését, jellegzetességeit, amelyeket a hallgatóknak a foglalkozás során meg kell ismerniük.
- A gyakorlati foglalkozások szervezése során az oktatónak tekintettel lennie a gyakorló terheltségére.
- Az első 10 órában napi 1-2 óra járművezetés ajánlott, amit 10 órás ciklusonként célszerű emelni úgy, hogy az utolsó 10 órában a gyakorló képes legyen legalább 6 órát folyamatosan vezetni.
- A képzés befejezését követően a vasúti közlekedés biztonságával összefüggő – a 19/2011. (V.10.) NFM rendeletben előírt – témakörökből hatósági vizsgát tesznek a résztvevők

13. A program során alkalmazott értékelési rendszer

A hatósági vizsgát az a képzésben résztvevő kezdheti meg, akinek a képzést végző vasútszakmai oktató – a teljesítmény mérés alapján - írásban javasolta a vizsgára bocsátását!

Ellenőrzések formája	Közvetlen
Ellenőrzés rendszeressége	Folyamatos ellenőrzés (formatív és szummatív értékelés)
Ellenőrzések tartalma	A képzési program 18.1. pontjában meghatározott ismeretek.
A felnőttek tudásszintjének ellenőrzésére szolgáló módszer(ek)	Gyakorlati feladatok megoldásának megfigyelése.
Megszerezhető minősítések	Megfelelt” / „Nem felelt meg”, vagy 1-5-ig terjedő „osztályozás”.
Megszerezhető minősítésekhez tartozó követelményszintek	A gyakorlati feladatoknak a levezetett órák számától függően meghatározott szinten történő teljesítésének megfelelően.
Sikertelen teljesítés következménye	A résztvevő nem bocsátható hatósági vizsgára.

14. Az előzetesen megszerzett tudás elismerésének módja

A 19/2011. (V.10.) NFM rendelet 12. § (3) - (5) bekezdései szerint.

15. A program zárása

15.1.	A program zárásának feltételei	A képzési program 13. pontjában leírtak teljesülése.
15.2.	A program zárásának módja	Hatósági vizsga a kijelölt témakörökből.
15.3.	A záróvizsga rendje	A 19/2011. (V.10.) NFM rendelet 19. §, valamint a Vasúti Vizsgaközpont Vizsgaszabályzat és eljárási rendje szerint.
15.4.	A záróvizsga követelménye	A 19/2011. (V.10.) NFM rendelet 19. §, valamint a Vasúti Vizsgaközpont Vizsgaszabályzat és eljárási rendje szerint.
15.5.	A záróvizsgán megszerezhető minősítések	„Megfelelt”/ „Nem felelt meg”
15.6.	A különböző minősítésekhez tartozó követelményszintek	A vizsgázó a vizsgafeladatot elfogadható szinten teljesítette.
15.7.	Sikertelen teljesítés következménye	A sikertelen vizsga és a következő javító vizsga között legalább 3*6 óra vezetési gyakorlatot kell tartani, amit a személyi naplóban dokumentálni kell. A 19/2011. (V.10.) NFM rendelet 21. §, valamint a Vasúti Vizsgaközpont Vizsgaszabályzat és eljárási rendje szerint.

16. A program sikeres elvégzését igazoló okirat

Vizsgaigazolás	X	Vasúti Vizsgaközpont Vizsgaszabályzat és eljárási rendje alapján kiadott vizsgaigazolás
----------------	---	---

17. A program elvégzését igazoló irat kiadásának feltételei

A képzést lezáró hatósági vizsga „Megfelelt” szintű teljesítése.

18. Ellenőrző feladatok

18.1. „Vezetési gyakorlat” tananyagterv témaköreihez

- 18.1.1. A járművet egy pontosan meghatározott helyen (pl. megállóhely, biztonsági határjelző) állítsa meg!
- 18.1.2. Működtesse az utastéri ajtókat a szóbeli utasítások alapján!
- 18.1.3. Haladjon át a szakaszszigetelő alatt, annak kialakításától függő vezetéstechnikával!
- 18.1.4. Alkalmazkodjon a jelzésekhez és a forgalmi viszonyokhoz!
- 18.1.5. Vegye fel a kapcsolatot a diszpécserrel és végezze el a hírközlőberendezés próbáját!
- 18.1.6. Hajtson végre vészmegállást, majd ismertesse a szükséges teendőket!

18.1.7. Hajtsa végre a vészjelzővel adott jelzéshez kapcsolódó teendőket!

18.1.8. Észlelje a hálózati feszültség hiányát és ismertesse a szükséges teendőket!

Csak Műszaki dolgozók részére kiegészítő:

18.1.9. A csatoláshoz történő rájárás során közelítse meg az előtte álló szerelvényt!

18.1.10. Készítse elő a jármű vonó- és ütközőkészülékét a csatoláshoz!

19. A Hatósági vizsgakérdések

A Hatósági vizsgakérdések megegyeznek a **18.1. témakörök végén** található „Ellenőrző feladatokkal”.

20. A Hatósági vizsga módszertana

A vizsga **gyakorlati** vizsgatevékenységből áll.

21. A „Megfelelt” minősítésű Hatósági vizsgára vonatkozó követelmények:

A gyakorlati vizsgatevékenység során az adott helyzetek értékelése az alábbi kompetenciáknak megfelelően történik:

A vizsgázó:

- képes felismerni a pályamenti berendezéseket, ismeri azok főbb jellemzőit,
- tévesztés nélkül felismeri a jelzéseket és képes a kapott jelzési parancs szakszerű, biztonságos végrehajtására,
- ismeri a vasúti pálya üzemeltetése, fenntartása során a forgalom lebonyolításával kapcsolatos szabályokat, munkájára vonatkozó előírásokat és képes azokat munkája során alkalmazni,
- felismeri a vasútüzemben előforduló veszélyforrásokat és alkalmazni tudja a balesetek megelőzéséhez szükséges biztonsági előírásokat,
- ismeri a munkavégzését szabályozó jogszabályok, Utasítások rendszerét,
- ismeri a fogaskerekű vasút üzemében alkalmazott szakkifejezések jelentését, azokat képes helyesen alkalmazni,
- képes felismerni a jármű műszaki hibáját, elvégezni a hiba elhárításához vagy a jármű biztonságos továbbításához szükséges feladatokat,
- képes felismerni az infrastruktúra műszaki hibáját és alkalmazni az oda vonatkozó szabályokat, továbbá elvégezni a szükséges feladatokat
- képes felismerni a rendkívüli helyzeteket és a gyakorlatban alkalmazni az oda vonatkozó előírásokat.